

↑ امیررجبی / ایران

گزارش «ایران» درباره تفاوت‌ها و ویژگی‌های نسل جدید

نسل جدید تافته جدا بافته نیست

برچسب زدن به نسل‌ها درست نیست

و در نهایت منجر به تلقین و ناهنجاری می‌شود

گزارش

غزل رضایی نانی
خبرنگار

صحبت از تفاوت نسل دهه شصت، هفتاد، هشتاد و نود همیشه نقل محافل است؛ دهه شصتی‌ها خود را نسل بخصوصی معرفی می‌کنند، دهه هفتادی‌ها نگاه دیگری نسبت به خود دارند، دهه هشتادی‌ها و دهه نودی‌ها هم همین‌طور، برای مثال، جسور بودن و زرنگ و باهوش بودن به‌عنوان ویژگی‌های این دو دهه آخر به‌شمار می‌رود. چرا هر نسلی خود را متفاوت می‌داند؟ چه چیزی به نسل‌ها ویژگی خاص می‌دهد و چه عواملی بر بروز این ویژگی‌ها مؤثر است؟ اصلاً این ویژگی‌ها تلقین جامعه است یا حقیقت دارد؟ در این باره با «حسین تاریخی» دبیرکل اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان گفت‌وگو کرده‌ایم که می‌خوانید.

حسین تاریخی، دبیرکل اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان در گفت‌وگو با «ایران» درباره تفاوت‌های بین نسلی، تحقیقاتی که آموزش و پرورش در این زمینه انجام داده است و اینکه نسل امروز چه تفاوتی با نسل‌های قبیل دارد، گفت: در بحث دانش‌آموزان دهه هشتادی، من حساب قائل‌به این هستم که این نسل با نسل‌های قبلی از حیث شور و هیجان نوجوانی تفاوت‌های متناداری ندارد. همه ما دانش‌آموز بوده‌ایم و شاید اگر مقایسه کنیم، واکنش دانش‌آموزان نسل‌های قبیل، برای مثال در مواجهه با حوادث سیاسی، شاید شدیدتر و تندتر بوده است، خصوصاً اینکه زمانی دانش‌آموزان ۱۵ ساله هم حق رأی داشتند. من شخصاً دعواهای سیاسی در مدارس و واکنش نوجوانان آن زمان به حوادث سیاسی را به خاطر دارم. تاریخی، با بیان اینکه دسترسی نسل امروز نسبت به نسل گذشته به اخبار و اطلاعات بیشتر است، گفت: آنچه که نسل امروز از نسل‌های گذشته متمایز می‌کند، مشخصاً سطح بالای دسترسی آنهاست؛ دسترسی‌هایی که این نسل اکنون در اختیار دارد و همچنین امکانات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری که به‌طور روزمره استفاده می‌کند، قابل مقایسه با نسل‌های گذشته نیست.

وی با بیان اینکه وقتی دسترسی‌ها زیاد می‌شود، اطلاعات افراد زیادتز و افق دید آنان گسترده‌تر می‌شود، گفت: نسل ما فکرش را هم نمی‌کرد در چند ثانیه بتوان از اوضاع و احوال هموطنان خوزستانی یا تبریزی خودمان باخبر شویم. آگاهی از حال آشنایان و دوستانمان که دور از ما بودند، یا از طریق نامه بود که چند روز طول می‌کشید تا به دستمان برسد یا از طریق تلفن که گاه باید برای ارتباط تلفنی به تلفنخانه می‌رفتیم.

نسل جدید محدودیت انتخاب ندارد

تاریخی، با تأکید بر اینکه دامنه اطلاعات نوجوانان امروز وسیع است، گفت: نسل ما را می‌توانستند کانالیزه کنند که چه اطلاعاتی در اختیار نوجوان قرار بگیرد یا چه اطلاعاتی به دستش نرسد؛ اما نسل نوجوان امروز، مختار به انتخاب است که چه

موضوع، شکاف نسلی نیست، تفاوت در انتخاب‌هاست

به گفته دبیرکل اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان؛ قدرت تصمیم‌گیری در نوجوانان نسل حاضر بیشتر است و فاصله‌ی این نسل‌ها با نسل‌های قبلی به لحاظ نسلی بسیار کم شده است. وی در این باره تأکید کرد: دهه شصتی‌ها با دهه نودی‌ها، سی سال بیشتر اختلاف سنی ندارند اما تصویری که این دو نسل از زندگی و مدرسه در ذهن خود دارند، اصلاً قابل مقایسه با هم نیست. این واقعیت متفاوت و در نتیجه تفاوت دیدگاه این دو نسل، موجب شده است که برخی افراد از شکاف نسلی حرف بزنند. در صورتی که من معتقدم اینگونه نیست. قابل تأکید است که نسل‌ها به واسطه دسترسی‌هایی که پیدا کرده است، متفاوت انتخاب می‌کند. این نسل از امکاناتی برخوردار شده که سرعت تغییرات در آنها بیشتر و جدی‌تر شده و به‌طور سرعت‌ساز هر چیزی در این نسل از نسل‌های قبلی تندتر و سریع‌تر بوده است. همچنین اگر به من بگویند که آیا این نسل به مبانی انقلاب پایبند است یا نسل‌های قبیل، من بدون لگنت می‌گویم که این نسل بیشتر برای کار انقلاب است.

نسل امروز تافته جدا بافته نیست

«نسل جوان امروز توانسته زمان را برای خود کوتاه کند.» تاریخی، با اشاره به این نکته، توضیح داد: بسیاری از تجارسی که نسل‌های قبیل در دهه ۴۰ زندگی خود کسب می‌کردند، این نسل در سنین نوجوانی خود کسب می‌کند. از این نظر، این نسل توانسته زمان را برای خود کوتاه کند اما برچسب دهه هشتادی‌زدن به این نسل با تصور اینکه تفاوت‌های زیادی در شخصیت

این نسل با نسل قبیل وجود دارد، درست نیست. تاریخی خاطرنشان کرد: برخی اینگونه تلقی می‌کنند که نسل امروز، تافته جدا بافته‌ای از اجتماع است و وقتی این موضوع مدام تکرار شود، با تلقین زیادی همراه خواهد بود. حتی ممکن است به واقعیت هم تبدیل شود، زیرا

ارتباط مؤثر با دانش‌آموزان نسل زد و نسل آلفا، ضرورتی برای ارتقای مسئولیت‌پذیری

یادداشت

زهرا علی اکبری

کارشناس آموزش

نسل زد (بین اواسط دهه ۱۹۹۰ و اوایل دهه ۲۰۱۰) و نسل آلفا (اواسط دهه ۲۰۱۰)، بومیان دیجیتالی هستند که در دنیایی شبکه‌ای و سرشار از دسترسی‌های اطلاعاتی متولد شده‌اند.

هر دو نسل در فناوری اطلاعات و ارتباطات مهارت بالایی دارند و از گوشی‌های هوشمند و پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان ابزارهای ارتباطی اولیه استفاده می‌کنند.

نسل زد و نسل آلفا یادگیرندگان بصری هستند و محتوای بصری مانند گراف، ویدیو، تصویر و... به درک بهتر آنها از موضوعات جدید کمک می‌کند. آن‌ها برای ارتباطات اصیل و شفاف ارزش قائل هستند و تعاملات واقعی را نسبت به ارتباطات سنتی ترجیح می‌دهند. کسب تجربیات متناسب با علایق و نیازهای فردی برای این نسل جذاب است.

پایه نسل Z و نسل آلفا دو گروه نسلی مجزا هستند که هر کدام ویژگی‌های خاص خود را دارند. به‌عنوان مثال، نسل Z رشد سریع پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی را تجربه کرد، در حالی که نسل آلفا در دوره‌ای از فناوری‌های پیشرفته‌تر رشد کرده است و هوش مصنوعی و دستیارهای دیجیتال، بخش جدایی‌ناپذیر زندگی آن‌هاست.

نسل Z ترکیبی از روش‌های یادگیری سنتی و دیجیتالی را در طول تحصیل خود و تحصیل در خانه را در طول همه‌گیری کووید-۱۹ تجربه کرد. نسل آلفا نیز به پلتفرم‌های یادگیری دیجیتال و آنلاین عادت کرده است و فناوری نقش مهم‌تری در آموزش آنها از سنین بسیار پایین بازی می‌کند. توجه به این نکته مهم است که از آنجایی که نسل آلفا هنوز بسیار جوان است،

خودش با به‌کار بردن برخی عبارات، به نوجوانان این تلقی را بدهد که نواز بافت جامعه جدا هستی. اگر نوجوان به چنین درک اشتباهی رسید، ممکن است به ناهنجاری روی بیاورد و اتفاقاً اقداماتی انجام دهد که در نهایت به شکاف نسلی منجر می‌شود.

دبیرکل اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان، در این باره که آیا در آموزش و پرورش و اتحادیه انجمن‌های اسلامی، تحقیقاتی درباره تفاوت‌های نسل با دهه‌های دیگر انجام شده است، گفت: بررسی ویژگی‌های دانش‌آموزان از مأموریت‌های ماست و به‌دلیل اینکه اتحادیه، نهادی ریشه‌دار است، حتماً می‌تواند مطالعات تطبیقی بین نسل‌های مختلف را انجام دهد. در سال ۹۳ یک مطالعات پیمایشی و تحقیقاتی در همین زمینه انجام شد؛ پرسشنامه‌ای را به دانش‌آموزان درباره اثرگذاری مدرسه و آموزش و فضای مجازی داده بودیم. تهیه یک پرسشنامه مشابه هم در حال انجام است تا با بررسی دقیق‌ترین نسل و با توجه به مطالعات تطبیقی، تفاوت‌ها و ویژگی‌های این نسل را بهتر رصد کنیم.

این نسل نقاط قوت یا ضعف متعددی با نسل‌های قبیل ندارد

دبیرکل اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان، در پاسخ به این سؤال که نقاط ضعف و قوت این نسل چیست و چرا به گفته کارشناسان تربیت، آموزش دادن به این دسته از دانش‌آموزان و نسل جدید دشوار است، گفت: به نظر من این نسل نقاط قوت یا ضعف متعددی با نسل‌های قبیل ندارند. در نسل‌های قبلی، درس خواندن و مدرک گرفتن جایگاه بزرگ و ویژه‌ای داشت. هم خانواده و هم جامعه فرزند را به کسب مدرک علمی ترغیب می‌کرد که مسیر کسب از مدرسه و دانشگاه می‌گذرد. آن نسل هم پذیرفته بود که اگر می‌خواهد کارآمد باشد و برای کشور نیروی مفیدی به حساب بیاید، باید همین مسیر را طی کند. این تابو در نسل امروز شکسته شده و این نسل فهمش این نیست که اگر قرار است به نقطه اوجی برسد، مسیر رسیدن به آن نقطه لزوماً مدرسه و دانشگاه و اخذ مدارک تحصیلی است. اتفاقاً جامعه هم به این فهم رسید که لزوماً شهروندان یا احترام‌ش کسب نمی‌کنند که مدرک تحصیلی عنوان کارآمد کسب کنند، بلکه می‌توانند از افرادی باشند که مهارت‌های متعددی در دنیای می‌کنند و به‌دنبال مسیرهای درآمدزایی جدیدی می‌روند که این رویه در نسل امروز قابل مشاهده است.

عقل معاش در این نسل به‌صورت میانگین جلودار نسل‌های قبیل است

تاریخی با اشاره به این موضوع که امروز برخی از نوجوانان در فضای مجازی درآمد‌های خوبی کسب می‌کنند، بیان کرد: یک دانش‌آموز ۱۶-۱۵ ساله می‌تواند از طریق فضای مجازی درآمد کسب کند

در حالی که در گذشته اصلاً تصور چنین چیزی ممکن نبود و راه کسب درآمد برای یک نوجوان ۱۵ساله در نسل‌های قبل، کارگری و شاگردی بود. در حالت کلی به‌نظر من عقل معاش در این نسل به‌صورت میانگین جلوتر از نسل‌های قبیل است.

وی در پاسخ به این سؤال که معلمان ما چقدر متناسب با درک و برداشت دانش‌آموزان نسل جدید آموزش دیده‌اند، گفت: مسیر تعلیم و تربیت برای این تغییرات و اقتضات جدید حتماً باید متفاوت شود. امروز با یک پرسش جدی در بین دانش‌آموزان مواجه هستیم. مثلاً دانش‌آموز می‌پرسد چرا باید مثلثات بخوانم؟ چرا باید فلان فرمول را حفظ کنم؟ این اطلاعات چه دردی از من دوا می‌کند؟ اگر نتوانیم دانش‌آموز را اقناع کنیم، دانش‌آموز این نسل با اجبار و اعمال محدودیت در نهایت قلب می‌کند. او صرفاً می‌خواهد امتحان را بدهد و برود. دانش‌آموز نسل امروز اگر متوجه فایده درسی که می‌خواند نشود، فقط می‌خواهد آن را پاس کند و دریافت و درک آن درس برایش مهم نیست.

نمایندگان بازرگاری در آموزش علمی و مهارت‌هاستیم

دبیرکل اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان گفت: مدرسه به جای اینکه صرفاً محل تحصیل علم و دانش باشد، باید محلی برای یادگیری مهارت‌های لازم برای زندگی نوجوان باشد. نوجوانان هم به‌ارائه‌دهندگان آموزش‌های تخصصی رغبت دارند ولی متأسفانه آموزش مهارت‌های لازم برای زندگی، در مدارس امروز کم‌رنگ است. تاریخی با بیان اینکه شاید دور نباشد روزی که حتی گرفتن مدرک دیپلم رسمی از مدارس هم از اعتبار ساقط شود، افزود: ما حتماً نیازمند بازرگاری در دوره تدریس و تحصیل آموزش علمی و مهارت‌ها هستیم. مهم‌ترین توجه ما هم باید روی معلمان و مدیران مدارس باشد زیرا آنان هستند که دانش‌آموزان را آماده ورود به جامعه می‌کنند و اگر آنان نتوانند مهارت‌های زندگی را به دانش‌آموزان منتقل کنند، نوجوانی که وارد اجتماع می‌شود حتماً دچار خلأهایی خواهد شد که به رفتارهای نامطلوب در جامعه منجر می‌شود.

نظام آموزشی هنوز ساختار ۴۰ سال قبل را دارد

وی با اشاره به اینکه اولین جایی که کودک، مهارت زندگی متعالی را تجربه می‌کند، خانه و پس از آن مدرسه است، توضیح داد: مدرسه باید وظایف خود را به خوبی انجام دهد تا نوجوان در مرحله بعد که وارد جامعه‌های متنوع می‌شود، کسی باشد که تجربه لازم برای زندگی در پیچیدگی‌ها را دارد. معلمان متأسفانه برای شرایط جدید آمادگی لازم را ندارند و ما در نظام تعلیم و تربیت، با همان ساختار ۴۰ سال قبل در حال حرکت هستیم. تغییراتی که داشتیم، تغییرات

سطحی بوده و تغییرات عمقی را شاهد نبودیم؛ دانش‌آموزان و نوجوانان هم این تغییرات سطحی را حس می‌کنند. این نوجوانان به‌دلیل دسترسی بالایی که در سکوها و پلتفرم‌ها دارند، به خوبی متوجه تفاوت‌ها می‌شوند. دانش‌آموز ممکن است با دیدن یک کلیپ چند دقیقه‌ای تفکرش به هم بریزد و حتی حضور چند ماهه در مدرسه هم نتواند آن را برطرف کند.

دانش‌آموزان برای دنبال کردن مهارت و علاقه‌شان در مدرسه دچار تعارض و مشکل می‌شوند

وی با تأکید بر اینکه هیچ‌گاه نمی‌خواهیم مسئولیت تربیت از دوش آموزش و پرورش برداشته شود، گفت: می‌خواهیم آموزش و پرورش با هنرمندی و تدبیر به ارائه سبدهای متنوع آموزشی و مهارتی اقدام کند. امروز یک دانش‌آموز که عضو تیم ملی فوتبال در رده نوجوانان است او صرفاً می‌خواهد امتحان را بدهد و برای گرفتن اجازه رفتن به تمرین در مدرسه با مشکل مواجه می‌شود و از سوی معلمان و مدیر مدرسه همراهی نمی‌شود. این دانش‌آموز نمی‌داند که آیا فوتبال او برای کشورش افتخارآفرین است یا خیر.

تاریخی خاطرنشان کرد: این تعارض تنها در فوتبال نیست و همه دانش‌آموزان که علاقه‌مند به مهارت‌های گوناگون هستند، برای دنبال کردن علاقه و مهارت‌شان در مدرسه دچار تعارض و مشکل می‌شوند. مدرسه باید بتواند محل آموزش‌های متنوع و مهارت‌های گوناگون باشد.

به نظر می‌رسد مدرسه دیگر پلی بین خانواده و جامعه نیست

تاریخی با بیان اینکه گویا مدرسه به یک سمت و سویی می‌رود و جامعه سمت و سوی دیگری، گفت: به نظر می‌رسد مدرسه دیگر پلی بین خانواده و جامعه نیست و به همین دلیل در حال به‌وجود آمدن شکاف بین مدرسه و دانش‌آموزان هستیم. به تدریج شاهدیم که حضور دانش‌آموزان در مدرسه از سرنوشت و اجبار است و از روی رغبت و شادی نیست. دانش‌آموز حس می‌کند که مجبور است به مدرسه برود و چندان رغبتی به مدرسه رفتن ندارد به‌دلیل اینکه فکر می‌کند در مدرسه چیزهایی را می‌آموزد که به درد او نمی‌خورد.

وی با اشاره به اینکه اغلب دانش‌آموزان در پلتفرم‌ها به‌صورت جدی فعال‌اند، گفت: علت این فعالیت زیاد نوجوانان در فضای مجازی این است که باخوردهایی که از جامعه می‌بینند، جدی‌تر است و این شبکه‌های اجتماعی اندک تا کم بیشتر در جامعه هستند. این خطری است که بیشتر با آن مواجه هستیم. مدرسه می‌تواند بیشتر به رشد و تعالی دانش‌آموزان کمک کند اما به شرطی که بتواند بهتر و بیشتر خود را در جامعه جانمایی کند؛ در غیر این صورت جامعه حتماً از مدرسه عبور می‌کند.

۱. ارتباطات و تعاملات سازنده

کودکان و نوجوانان را تشویق کنید تا افکار و احساسات خود را آشکارا بیان کنند و فعالت به آنها گوش دهید. این امر به آنها کمک می‌کند تا احساس کنند شنیده و درک می‌شوند و این اعتماد و احترام متقابل را تقویت می‌کند. به‌عنوان یک معلم یا والدین، اجازه دهید کودک یا نوجوان احساس کند اشکالی ندارد که احساسات خود را به اشتراک بگذارد و به خاطر صادق بودن با شما تشبیه نمی‌شود.

۲. تقویت استقلال و اتکا به نفس

به آنان مهارت‌هایی را که برای مستقل بودن و متکی بودن به خود نیاز دارند، آموزش دهید. آنها را تشویق کنید که مسئولیت‌ها را برعهده گرفته و خودشان تصمیم بگیرند. راه دیگر برای تقویت استقلال این است که به

۳. آموزش استفاده از فناوری و شناسایی اخبار

اطلاعات جعلی از آنجایی که فناوری نقش مهمی در زندگی نسل زد و آلفا ایفا می‌کند، آموزش استفاده

۴. فراهم کردن فرصت‌هایی برای آگاهی فرهنگی و تجارب اجتماعی

کودکان و نوجوانان را تشویق کنید تا درباره فرهنگ‌ها، دیدگاه‌ها و مسائل اجتماعی مختلف بیاموزند. این امر به آنها کمک می‌کند تا آفاق همدل‌تر و درک‌کننده‌تری شوند. این کار را با داشتن یک الگوی مثبت برای رفتار با مهربانی و همدلی انجام دهید چرا که بچه‌ها با مثال بهتر یاد می‌گیرند.

به نظر می‌رسد مدرسه دیگر پلی بین خانواده و جامعه نیست به همین دلیل در حال به وجود آمدن شکاف بین مدرسه و دانش‌آموزان هستیم. به تدریج شاهدیم که حضور دانش‌آموزان در مدرسه از سراجبار است. دانش‌آموز حس می‌کند در مدرسه چیزهایی را می‌آموزد که به درد او نمی‌خورد

